Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M. Blommesteijn	**Datum**	19 mei 2023
Doorkiesnummer	030-2866153	**Kenmerk**	11149397
E-mail	m.blommesteijn@utrecht.nl	**Onderwerp**	Stand van zaken basisbanen
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Werk & Inkomen

Geachte leden van de raad,

In het coalitieakkoord Utrecht 2022-2026 hebben we opgenomen dat we basisbanen gaan realiseren voor Utrechters waar de arbeidsmarkt verder van afstaat. Met deze brief informeren we u over de stand van zaken (zoals u is toegezegd met de toezeggingen 22/T223; 22/T466; 22/T417 en 22/T265). We nemen u mee hoe wij aan de slag zijn gegaan, welke pilot we zijn gestart en wat de stand van zaken is van de G4 propositie aan het rijk.

Basisbanen
Het college heeft in de raadsbrief **Scenario's maatschappelijke banen (**kenmerk 7746694, 17 juli 2020) verschillende scenario's uitgewerkt met een voorkeur voor scenario C. Tijdens de bespreking in de commissie Mens en Samenleving (29 oktober 2020) heeft uw raad scenario C bevestigd. Hieronder vindt u een korte beschrijving van de doelgroep, doelstelling en de randvoorwaarden.

Doelgroep
De basisbaan is bedoeld voor mensen die het niet redden op de reguliere arbeidsmarkt met geen enkel instrument. De wil om iets te doen is aanwezig, er is sprake van arbeidspotentieel.

Doelstelling
De basisbaan is erop gericht om mensen die nu geen toegang hebben tot de arbeidsmarkt, toch betaald werk aan te bieden. Dit kan ertoe leiden dat zij alsnog regulier aan het werk komen, maar dat is geen doel op zich.

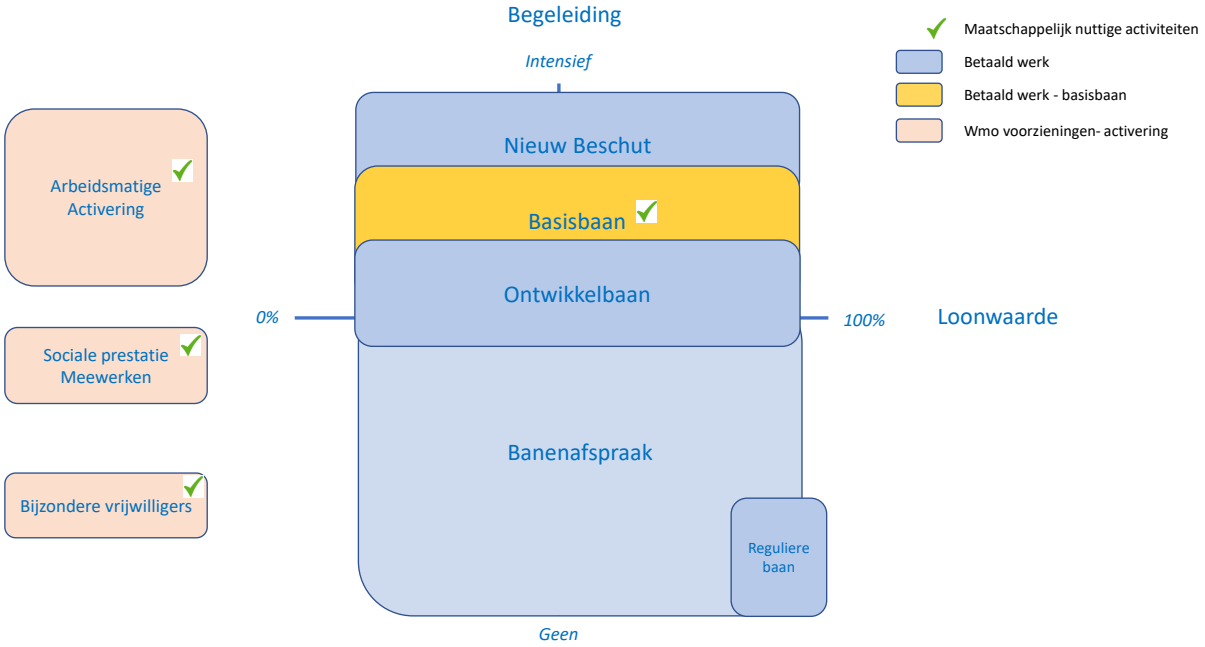
Randvoorwaarden
1. Het moet gaan om structurele banen;
2. Het moet gaan om maatschappelijk nuttige activiteiten;
3. Tegen het wettelijk Minimumloon;
4. Geen verdringing van vrijwilligerswerk of regulier werk;
5. Duurzame en structurele financiële bijdrage van private partijen;

Basisbanen in het brede palet van aanbod van betaald werk

Basisbanen staan niet op zichzelf. Ze maken onderdeel uit van het brede palet aan betaald werk voor onze werkzoekenden. Het palet bestaat uit betaald werk waarbij geen aanpassingen nodig zijn tot werk in een zeer beschutte omgeving. Werk zonder (taal)training of scholing tot combinaties met leren in de praktijk. Het kan gaan om betaald werk waarbij géén begeleiding op de werkvloer nodig is tot zeer intensieve begeleiding. En werk waarbij geen loonkostensubsidie wordt ingezet en waarbij dit wel

nodig is om onze werkzoekenden betaald werk te kunnen bieden. Om een beeld te geven van het brede palet aan werk hebben we de aspecten loonwaarde en begeleiding gecombineerd in een visuele weergave met twee assen (loonwaarde en begeleiding). Kenmerkend aan basisbanen is daarnaast dat zij bestaan uit maatschappelijk nuttige activiteiten. Dit is aangegeven met een groen vinkje. Uiteraard worden ook maatschappelijk nuttige activiteiten binnen de andere vormen van betaald werk uitgevoerd. Als dit niet voor alle werkplekken opgaat, is geen vinkje toegevoegd. Tot slot zijn naast het palet aan betaald werk verschillende vormen van Wmo activering weergegeven langs de as van begeleiding.

Figuur 1. Verschillende vormen van betaald werk en Wmo voorzieningen-activering

Op basis van bovenstaande dimensies bevinden basisbanen zich tussen beschut werk en ontwikkelbanen van UW. Er is ook overlap, immers de mate van loonwaarde en begeleiding is afhankelijk van de individuele werknemer en werkplek.

Aan de slag met basisbanen: samenwerking UW, ondersteuning en duurzaam perspectief
We zijn aan de slag gegaan met het realiseren van basisbanen en om binnen de huidige tijdelijke middelen een vorm te vinden waarin we inwoners een meer duurzaam perspectief kunnen bieden. We hebben daarbij de samenwerking gezocht met UW. UW heeft namelijk de expertise om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen en te houden. Daarnaast biedt UW ook de mogelijkheid om mensen werk te bieden in haar eigen organisatie als de basisbaan ophoudt of als tussentijds blijkt dat de basisbaan niet passend is. Op deze wijze kunnen we inwoners een meer duurzaam perspectief bieden dan als zij in loondienst treden bij de organisatie die de basisbaan aanbiedt.

Pilot Lunchmaatje
Onze partner Stichting Lunchmaatje creëert de eerste basisbanen in Utrecht. Lunchmaatje verzorgt en brengt dagelijks een buffet met gezonde producten naar scholen. Kinderen kunnen zelf, onder begeleiding van vrijwilligers, een gezonde lunch bij elkaar pakken. De werknemer op een basisbaan bereidt, onder begeleiding van een kok, de lunchproducten voor. Daarna gaat de werknemer mee om

de producten naar de school te brengen en uit te delen. Na afloop van de lunch helpt de werknemer bij het opruimen en schoonmaken en de voorbereidingen voor de volgende dag.
De basisbaan is verder als volgt vormgegeven:

- Werktijden in overleg met de werknemer; rekening houden met persoonlijke omstandigheden;
- Begeleiding op de werkvloer door Lunchmaatje en jobcoach UW;
- In dienst bij UW; salaris conform Cao Aan de Slag; detachering bij Lunchmaatje;
- Maximaal 24 uur;
- Lunchmaatje levert substantiële financiële bijdrage aan bekostiging loonkosten;
- Inzet forfaitaire loonkostensubsidie (gemeente);
- Afhankelijk van werknemer inzet andere vormen van ondersteuning door de gemeente (bijvoorbeeld taal);
- Pilot van 1 jaar.

De eerste twee medewerkers zijn onlangs gestart met een proefplaatsing van 2 maanden. We verwachten dat het eerste dienstverband voor de zomer zal ingaan. De verwachting is verder dat het komende jaar een aantal scholen zal aansluiten bij dit initiatief waarbij ook basisbanen worden gecreëerd.
We willen leren van deze nieuwe vorm van betaald werk, van de ervaringen van onze inwoners en van onze partners.

Wij zijn verheugd om met Stichting Lunchmaatje samen te werken. Hun initiatief sluit aan op de (andere) ambities van het college. Zij stimuleren een gezond eetpatroon en dragen met hun lunches en basisbanen bij aan het tegengaan van kansenongelijkheid.
Hier blijft het hopelijk niet bij. UW verkent of er mogelijkheden zijn om met andere partners basisbanen te creëren. Er is met meerdere partners een verkenning geweest. Het blijft een uitdaging om partners te vinden, die binnen de gestelde randvoorwaarden een basisbaan kunnen organiseren. Met name een structurele, financiële bijdrage van private partijen, vormt daarbij een obstakel. Mocht u private partners kennen die hierbinnen een basisbaan willen organiseren, laat het ons weten, wij verkennen graag met hen welke mogelijkheden er zijn.
Als we vast blijven lopen op de randvoorwaarden, kijken we hoe verder, bijvoorbeeld door het loslaten van een of meerdere randvoorwaarden. Dit doen we na de zomer 2023 en over de uitkomst hiervan informeren wij u in de Dashboardbrief Werk & Inkomen.

Advies cliëntenplatform
Ons Cliëntenplatform waardeert de intentie achter het plan voor basisbanen, maar uit haar twijfels of het plan zinvol is.
Zij ziet onder andere geen stabiliteit in de bestaanszekerheid, omdat de verrekeningen met aanvullende bijstand blijven, als medewerkers parttime gaan werken. Ook ziet zij geen structurele verbetering van de levensstandaard voor mensen met een basisbaan.
Wij herkennen de uitdagingen waar inwoners voor staan als zij parttime gaan werken naast de bijstand, en zijn aan de slag met een plan van aanpak hieromtrent. Hierover wordt u in het 2e kwartaal van 2023 geïnformeerd. Omdat het bij Lunchmaatje gaat om een vast inkomen, zal de verrekening met de bijstand minder ingewikkeld zijn dan bij wisselende inkomsten.
We erkennen dat er geen structurele verhoging is van het netto inkomen bij parttime werken. We zien wel dat het hebben van een baan een positieve invloed heeft op het welbevinden van mensen (zelfvertrouwen, zingeving, zelfontplooiing).
Alles afwegende kiezen we er vooralsnog voor door te gaan met basisbanen, omdat we het een mooie kans vinden voor inwoners die graag willen werken, nadat het hen niet is gelukt om aan de slag

te gaan in regulier werk. Dit neemt niet weg, dat we aandacht hebben voor de overwegingen van het Cliëntenplatform. Bij de voortgang zullen we specifiek ingaan op de ervaringen met het inkomen en wat het de deelnemers wel of niet brengt.
Het Cliëntenplatform heeft aangegeven dat zij het advies met al hun overwegingen met u zal delen.

Ambitie en stand van zaken G4-Propositie richting het Rijk
Waar we nu staan is dat we kleinschalig basisbanen introduceren in Utrecht. Onze ambitie is groter. We vinden het namelijk belangrijk perspectief en betaald werk te kunnen bieden aan mensen, waar de arbeidsmarkt verder van afstaat, die niet aan de slag komen op de reguliere arbeidsmarkt of andere vormen van betaald werk. Daarvoor hebben wij het Rijk nodig. Immers, om een financieel sluitende businesscase te kunnen maken, is een stelselwijziging noodzakelijk (meer informatie hierover kunt u nalezen in de raadsbrief met bijlage Toezegging maatschappelijke banen en nieuwe instrumenten, kenmerk 8975359). Eind 2021 hebben we daarom samen met de G4 een propositie naar de minister gestuurd, waarin we het Rijk vroegen de mogelijkheden te onderzoeken voor het introduceren van basisbanen (en daarmee experimenteerruimte en een herijking van financieringsstromen). Het lijkt erop dat het Rijk op dit moment geen prioriteit geeft aan het realiseren van basisbanen en dat de aandacht is verschoven naar maatschappelijk actief zijn en participatie (vrijwilligerswerk). We gaan met de overige G3 in gesprek over wat elke gemeente doet of heeft gedaan onder de noemer basisbanen, welke overige instrumenten efficiënt(er) zijn om in te zetten om de afstand tussen inwoner en arbeidsmarkt te verkleinen en wat we van elkaar kunnen leren.
We houden u op de hoogte van relevante ontwikkelingen via onze Dashboardbrief Werk en Inkomen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,